

Котенко Артем Михайлович
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового права
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

КЛУБ БІЛОГО БІЗНЕСУ. НОВИЙ ПІДХІД ДО АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

В Україні запроваджено Перелік платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства (Клуб білого бізнесу). Потрапляння до Переліку передбачає необхідність платнику податків відповідати загальним та додатковим критеріям (залежать від різновиду платника та обраного податкового режиму). Включення платника до Переліку має наслідком надання останньому певних преференцій у вигляді заборони проведення окремих перевірок, надання індивідуальних податкових протягом 15 календарних днів, закріплення за платником податків комплаєнс-менеджера, отримання платником податків на свій запит у п'ятиденний строк відомостей про наявну у контролюючого органу податкову інформацію, яка може свідчити про податкові ризики у діяльності такого платника податків, а також консультацій щодо усунення таких ризиків.

Ключові слова: адміністрування податків, зборів, платежів; податкове адміністрування; адміністрування податків; адміністрування податків і зборів; податкова система; податкові процедури.

Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства» [1] запроваджено Перелік платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства. У фаховій літературі цей Перелік отримав Клуб білого бізнесу.

До Клубу, а точніше Переліку платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства можуть потрапити юридичні особи та фізичні особи-підприємці, які відповідатимуть низці вимог та критеріїв з урахуванням системи оподаткування.

До платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства належать юридичні особи та фізичні особи - підприємці, що **одночасно** відповідають всім таким вимогам:

1) податковий борг та/або заборгованість з інших платежів, контрольованих податковою, не перевищує 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та з дня їх виникнення минуло не більше 30 днів;

2) відсутність заборгованості (недоїмки, штрафу, пені) із сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

3) Відповідність **додатковим** критеріям залежно від обраної системи оподаткування;

4) відсутність фактів порушення платником податків податкових обов'язків щодо подання звітності та/або документів (повідомлень);

5) відсутність винесених щодо платника податку податкових повідомлень-рішень про порушення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та/або імпорту товарів протягом останніх 12 місяців;

6) відсутність рішення про відповідність платника податків критеріям ризиковості платника податку на додану вартість;

7) відсутність розпочатої процедури припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця;

8) відсутність порушеного провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) платника податків;

9) відсутність прийнятого щодо платника податків та/або його засновників (учасників), кінцевих бенефіціарних власників рішення про застосування санкцій у порядку, встановленому Законом України «Про санкції»;

10) відсутність у платника податків та/або його засновників (учасників), кінцевих бенефіціарних власників громадянства держави, що здійснює збройну агресію проти України (крім громадян такої держави, яким надано статус учасника бойових дій після 14 квітня 2014 року);

11) відсутність серед засновників (учасників), кінцевих бенефіціарних власників платника податків осіб, місцем проживання (місцезнаходженням) яких є держава, що здійснює збройну агресію проти України;

12) відсутність змін щодо основного виду економічної діяльності, внесених щодо платника податків до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань протягом останніх послідовних 12 календарних місяців.

Додатковими критеріями для включення до Клубу стосуються різновиду платника і обраної загального чи спеціального податкового режиму. Наприклад, до Переліку включаються юридичні особи, що перебувають на загальній системі оподаткування, за умови одночасної відповідності всім таким критеріям:

а) показник рівня сплати податку на прибуток підприємств дорівнює/перевищує середній показник у відповідній галузі за останні чотири квартали;

б) показник рівня сплати податку на додану вартість дорівнює/перевищує середній показник у відповідній галузі (крім платників, у яких операції з вивезення товарів за межі митної території України становлять 25 і більше відсотків загального обсягу постачання) за останні 12 звітних (податкових) періодів;

в) показник середньомісячної нарахованої та/або виплаченої податковим агентом - юридичною особою заробітної плати за останні чотири звітні (податкові) періоди становить не менше середньої заробітної плати у відповідній галузі у відповідному регіоні, помноженої на коефіцієнт 1,1, за умови що середньомісячна чисельність працюючих за зазначений період становить не менше п'яти осіб. До Переліку також можуть бути включені Резиденти Дія Сіті у яких показник рівня сплати податків до зведеного бюджету дорівнює/перевищує середній показник рівня сплати податків до зведеного бюджету резидентів Дія Сіті. У той же час фізичні особи-підприємці платники єдиного податку першої та другої груп до Переліку потрапити не можуть

І головне. Наслідки включення до Переліку.

1) Податковою не розпочинаються:

а) фактичні перевірки з питань ліцензування діяльності із зберігання пального виключно для потреб власного споживання та/або промислової переробки;

б) документальні позапланові перевірки, крім перевірок:

– що проводяться виключно на звернення платника податків;

– що проводяться з підстав, визначених підпунктами 78.1.1 і 78.1.2 в частині контролю за трансфертним ціноутворенням, 78.1.3, 78.1.5, 78.1.7, 78.1.8, 78.1.9, 78.1.12, 78.1.14, 78.1.15, 78.1.16, 78.1.19, 78.1.21 та 78.1.22 пункту 78.1 статті 78 ПК України;

– платників податків, щодо яких отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником податків вимог валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпортними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями;

– платників податків, які здійснюють діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підакцизної продукції, організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес), платників податків, які надають фінансові, платіжні послуги;

в) документальні планові перевірки, крім перевірок платників податків, які здійснюють діяльність у сфері виробництва та/або реалізації підакцизної продукції, організації та проведення азартних ігор в Україні (гральний бізнес), платників податків, які надають фінансові, платіжні послуги.

2) строк проведення камеральної та документальної перевірок платника податку, зазначених у підпунктах 200.10 і 200.11 статті 200 ПК України, становить 5 та 10 робочих днів, а не 30 та 40 календарних днів як у загальному порядку відповідно;

3) індивідуальні податкові консультації надаються платнику податків виключно центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну

податкову політику, протягом 15 календарних днів, що настають за днем отримання ним звернення, без можливості продовження строку його розгляду. У загальному порядку консультація надається територіальним органом;

4) закріплення за платником податків посадової особи територіального органу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, відповідальної за взаємодію з платником податків (комплаєнс-менеджера);

5) отримання платником податків на свій запит у п'ятиденний строк відомостей про наявну у контролюючого органу податкову інформацію, яка може свідчити про податкові ризики у діяльності такого платника податків, а також консультацій щодо усунення таких ризиків.

Висновки. Біля 10 років податкову перетворюють з фіскально-карального органу на сервісний. Тобто це далеко не перша спроба «сказати» платникам, що ми більше так не будемо. Але завжди виходило, що будемо.

Національною стратегією доходів України до 2030 року передбачає збільшення підвищення ставок податків (реформа єдиного податку, прогресивна шкала ПДФО, збільшені акцизи). Отже «слова» про певне покращення клімату між податковою та платниками для самих платників залишаються словами.

Якщо подивитися критерії членства у Клубі, навіщо загалом проводити перевірку у такого підприємства, яке й зарплати високі, боргів немає і декларації вчасно подає. Що податковій взагалі там робити? Знов-таки, якщо треба відповідати загальному показнику по галузі, то що говорити про ті підприємства, які платитимуть зарплати вище за середню. Клуб створюється на воєнний період. Логіка обмеження незрозуміла. Не розповсюджується на ФОПів єдиного податку 1 та 2 груп. Потрапити до Клубу білого бізнесу зможуть менш ніж 10% [2] підприємств. А 90 % платників податків це Клуб Чорного Бізнесу?

Основні преференції членства у Клубі це обмеження на перевірки. Тобто фактично визнається, що податкова перевірка це сам по собі негативний чинник для платника податків. І навіщо прямо Перелік? Ще й опублікувати. Яке значення не навантаження це несе? Що підприємство не в ризикових (можна це перевірити якось інакше). Чи там зарплати хороші, і саме в ці компанії потрібно влаштуватися на роботу? Чи розрахунок на те, що бути у переліку почесно для платника? Я не думаю, що wt може мати позитивні наслідки для репутації платника податків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану для платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства:

Закон України від 18.06.2024 № 3813-IX. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3813-20#Text>.

2. "Потраплять компанії, цікаві Податковій". Длігач про "Клуб білого бізнесу" | Новини | Українське радіо. Головна | Українське радіо. URL:
<http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=104932>.